

- Er en rettesnor for, om en handling skal gennemføres på EU-niveau eller af medlemslandene selv.
- Bestemmer, at EU kun skal handle i de tilfælde, hvor et EU-tiltag gør større nytte, end hvis medlemslandene handlede alene eller hver for sig.
- Indebærer, at hvis et mål kan opnås lige så godt på nationalt eller regionalt niveau, så skal det overlades til medlemslandene selv at handle.
- Nationale parlamenter kontrollerer overholdelsen af nærhedsprincippet gennem »det gule« og »det orange kort«.

Proportionalitetsprincippet

- Betyder, at indholdet og formen for EU's handling ikke må gå videre end nødvendigt.

Nærhedsprincippet bygger på, at beslutninger skal træffes så tæt på borgerne som muligt. For Unionen betyder det, at der i hvert enkelt tilfælde, hvor EU overvejer en handling, skal foretages en konkret vurdering af, om den påtænkte handling på grund af dens omfang eller virkninger bedre kan nås gennem handling på EU-niveau end på nationalt niveau af medlemslandene, se TEU art. 3b (art. 5).

Anvendelsesområdet for nærhedsprincippet ændres ikke, men Lissabon-traktaten fremhæver, at EU's institutioner skal udøve deres beføjelser i overensstemmelse med nærhedsprincippet, og at dette særligt sikres gennem de nationale parlamenters kontrol. De nærmere regler om nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet er fastsat i en protokol til Lissabon-traktaten.

Af protokollen følger, at nationale parlamenter får en kontrolbeføjelse i forhold til overholdelsen af nærhedsprincippet, når der er tale om konkrete lovgivningsinitiativer. Nationale parlamenter kan således fremsætte en begrundet udtalelse om, at et udkast til EU-lovgivning ikke er i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Nationale parlamenter får også en rolle i forhold til domstolskontrollen med overholdelsen af nærhedsprincippet. Det fremgår således af protokollen om anvendelse af nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet, at et medlemsland kan anlægge sag ved EU-Domstolen, herunder på vegne af et nationalt parlament, for at få annullere

ret en EU-retsakt, der er i strid med nærhedsprincippet.

Allerede inden Kommissionen fremsætter et forslag til EU-lovgivning, skal omfattende konsultationer gennemføres for at sikre, at et påtænkt forslag vil være i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Alle udkast til EU-lovgivning på områder, hvor EU ikke har enekompetence, skal begrundes i forhold til nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet. Begrundelsen for, at EU's mål bedre kan nås gennem handling på EU-plan, skal underbygges af kvalitative og om muligt kvantitative indikatorer. De nationale parlamenter vil således have et grundlag for at foretage vurderingen af, hvorvidt nærhedsprincippet er overholdt.

Institutionerne og eventuelt den gruppe af medlemslande, der har fremsat et udkast til EU-lovgivning, er forpligtet til at tage hensyn til eventuelle begrundede udtalelser fra de nationale parlamenter om, at udkastet ikke er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

»Det Gule Kort«

Såfremt et tilstrækkeligt stort antal af medlemslandenes nationale parlamenter finder, at et udkast til en lovgivningsmæssig retsakt ikke er i overensstemmelse med nærhedsprincippet, vil udkastet som noget nyt skulle tages op til fornyet overvejelse. Det vil være tilfældet, hvis mindst 1/3 af de nationale parlamenters stemmer er af den opfattelse. Hvert nationalt parlament er i denne sammenhæng tildelt to stemmer for at tage højde for de medlemslande, der har et parlament med to kamre. Er der tale om et udkast til EU-lovgivning vedrørende retligt samarbejde i straffesager og politisamarbejde, herunder administrativt samarbejde mellem medlemslandenes myndigheder, er kravet 1/4 af de nationale parlamenters stemmer. Efter den fornyede overvejelse beslutter den initiativtagende institution eller gruppe af lande, hvorvidt udkastet skal opretholdes, ændres eller trækkes tilbage. Beslutningen skal begrundes.

»Det Orange Kort«

Hvis et forslag under den almindelige lovgivningsprocedure anfægtes af mindst 1/2 af de stemmer, som de nationale parlamenter er tildelt, vil forslaget tilsvarende skulle tages op til fornyet overvejelse. Også her vil Kommissionen